

some psychological characteristics. The analysis of the theoretical literature has allowed to reveal that musicality is a complex of personal qualities and abilities, which allows a man to manifest himself/herself in all kinds of musical activities: such as perception, evaluation or creative work. Structural components of musicality are the following: motivational and need component, emotional and sensitive, perceptive and acoustic, cognitive and informative, active and creative one. Main indicators of musicality maturity are the following: interest to music lessons and education activities, aspiration for participating in different kinds of musical and artistic activities, development of emotional and sensual sphere, depth and brightness of emotional reaction to music; maturity of rhythm sense, sound and timber hearing, some knowledge in the sphere of music art; some skills of creative solving peculiar tasks.

Keywords: musicality, structural components, tuneful ear, emotionality, rhythm feeling, musical skills and abilities.

Рецензент: доктор мистецтвознавства, професор Т. В. Мартинюк

Подано до редакції 29.05.2015

УДК: 378:37.01:37

Антоніна Олексіївна Міненко,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти,
Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка,
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТОВО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються особливості проектування моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи; розглянуто сутність, мету та складові професійного саморозвитку; представлено змістові блоки моделі; запропонована модель дозволяє здійснювати практичну перевірку властивостей організованої професійно-динамічної системи саморозвитку вчителя з опорою на представлені та обґрунтовані концептуальні основи у формі змістово-процесуальної моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи.

Ключові слова: професійний саморозвиток, майбутній вчитель початкової школи, зміст освіти, вищий навчальний заклад, модель.

Актуальність. Професійна діяльність сучасного вчителя початкової школи в умовах модернізації української освіти ускладнюється та наповнюється новим змістом. Вимога постійного особистісного та професійного зростання є чи не найважливішою для професії вчителя. Адже саме вона пов'язана із донесенням до широкого загалу дитячого колективу, їхніх батьків, громадськості всіх новітніх досягнень у культурі, науці й техніці, найвищих норм та ідеалів із метою забезпечення прогресивного розвитку. Для цього вчитель повинен сам досягти високого професійного рівня, що стає можливим лише завдяки невтомній праці над собою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної проблематики засвідчує той факт, що проблема професійного саморозвитку розглядається з позиції професійного становлення особистості (А. Богуш, М. Віленський, А. Щербакова та ін.), цілеспрямованого професійного саморозвитку (О. Бондаревська, С. Грищенко, В. Маралов та ін.). Проблематика професійного самовдосконалення та саморозвитку досить фундаментально представлена в наукових працях учених (В. Андрущенко, Б. Гершунський, І. Зязюн,

В. Кремень та ін. – філософський аспект; К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, А. Бодалев, Л. Виготський, А. Леонт'єв, С. Рубінштейн, та ін. – психологічний аспект). Питання професіоналізму та розвитку особистості педагога розкрито у працях багатьох дослідників (С. Гончаренко, А. Дубасенюк, І. Зязюн, Н. Ничкало, М. Носко, О. Савченко, В. Сластьонін, О. Сухомлинська та ін.).

Сучасні тенденції оновлення системи освіти вносять безперервність педагогічної освіти та освіти впродовж життя. І мова тут іде не про здобуття освіти (зокрема, навчання у вищих навчальних закладах), а більшою мірою, про здатність вчителя саморозвиватись з урахуванням вимог професії та суспільства.

Метою статті є обґрунтування змістово-процесуальної складової професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи задля його швидкої адаптації, гнучкості в умовах інтеграційних процесів України до європейської освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Змістово-процесуальна складова професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи, запро-

понована в нашому дослідженні, дозволяє здійснювати практичну перевірку властивостей організованої професійно-динамічної системи саморозвитку вчителя з опорою на представлені та обгрунтовані концептуальні основи.

Потреби і мотиви активної професійної діяльності вчителя складаються не на основі виконавської, а на основі орієнтаційної діяльності при включенні студентів до спільної з провідним викладачем педагогічної дії. Пошук спільного рішення, поділ цілого ряду управлінських функцій з метою створення глибокого інтересу до предмету вивчення і виникнення реальних змістовних мотивів до професійних досягнень лежить в основі вирішення конкретних педагогічних завдань, актуальність яких продиктовано часом та відповідними умовами [3; 6].

До змісту конкретних педагогічних завдань та форм їх здійснення, зумовлених часом, можуть входити такі, як участь у конкурсах педагогічної майстерності, конкурсах наукових робіт студентів, вирішення проблем щодо особливостей організації навчання при вивченні окремих тем та ін.

Педагогічна фасилітація, що лежить в основі психологічного механізму і пояснює суть технології психолого-педагогічної підтримки – це якісно вищий і відповідний вимогам часу рівень професійного спілкування та навчання. Ніякий емоційний і логічно побудований виклад матеріалу не дає бажаного ефекту, якщо студенти (учні) за тих чи інших причин залишилися пасивними слухачами, які лише присутні на лекції та машинально фіксують її зміст [5].

У наукових роботах, що розглядають феномен відповідальності (Л. Анциферова та ін.), представлено структуру відповідальності за особистісно-професійне самоздійснення, яка складається з таких елементів:

- когнітивний, що включає знання соціальних, професійних і моральних норм поведінки, сутності відповідальності за особистісно-професійне самоздійснення, формування переконань;
- мотиваційний – формування мотивів особистісно-професійної поведінки і діяльності та відповідно організованого процесу саморозвитку;
- емоційно-вольової, що передбачає переживання в ході самовдосконалення, прояву вольових зусиль при досягненні цілей;
- поведінковий, що характеризується ефективним подоланням криз саморозвитку, прагненням до виконання прийнятих рішень з самовдосконалення і звіт перед собою за результати і наслідки своєї пізнавально-творчої діяльності [1; 2].

З метою висвітлення особливостей проектування моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи, нами обгрунтовано складові професійного саморозвитку та представлено змістові блоки моделі.

Під час проектування та розробки моделі професійного саморозвитку майбутнього вчителя виходимо з наукового обгрунтування моделювання освітнього

процесу як особливої форми наукового дослідження на основі аналогів досліджуваних об'єктів (наочно-образних, дидактичних моделей), що дозволяє здійснювати практичну перевірку властивостей організованої професійно-динамічної системи саморозвитку вчителя з опорою на представлені та обгрунтовані концептуальні основи.

Цільова складова моделі визначає мету, досягнення якої можливе за взаємодії загальнонаукових та конкретно-наукових методологічних підходів до вивчення і вирішення проблеми професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи: гуманістичного, системного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного, акмеологічного, аксіологічного, синергетичного та дидактичних принципів удосконалення змісту професійної підготовки та самоосвіти майбутнього вчителя початкової школи – базові дидактичні (науковості, систематичності, послідовності, наочності, інтегративності); спеціальних дидактичних (інформативності, інтерактивності, інноваційності).

Змістово-організаційна складова моделі включає: зміст, педагогічні форми, методи, засоби професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи. Зміст має бути професійно-розвиваючим, доповнюючи нормативну частину навчального плану підготовки майбутнього учителя початкової школи і не обмежуватися варіативною частиною (змістом навчальних програм змісту варіативної частини), включати творчий науковий доробок викладачів, який сприятиме професійному саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи.

Відповідно мають бути підібрані аудиторні та позааудиторні форми. Аудиторні форми актуалізують самопідготовку студента до практичних занять та навчальні досягнення у виконанні індивідуальних творчих завдань. Позааудиторна форма реалізує самостійну роботу студентів, зміст якої доповнює професійний саморозвиток майбутнього вчителя початкової школи, що зумовлює розробку науково-методичного забезпечення для виконання самостійних робіт студентів [6].

Педагогічні засоби – технологія психолого-педагогічної підтримки, моніторингова технологія рівня сформованості, тренінги професійного саморозвитку майбутнього учителя початкової школи – є дієвими у функціональній складовій моделі.

Функціональна складова моделі забезпечується такими чинниками професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи:

- психолого-педагогічна взаємодія;
- соціально-орієнтоване професійно-освітнє середовище;
- культуро-відповідне професійно-освітнє середовище;
- професійна толерантність;
- професійна мотивація;
- професійна саморегуляція;
- набуття практичного досвіду;

- інформаційно-професійний ресурс;
- інноваційно-дидактичне середовище;
- творче включення майбутнього вчителя до процесу особистісно-професійного саморозвитку;
- професійно-педагогічна культура;

У процесі проектування професійно-освітньої системи у вищому навчальному закладі на основі визначених чинників впливу обґрунтовано і розроблено модель професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи.

У моделі, що спрямована на удосконалення якісних професійних ознак особистості вчителя в системі саморозвитку, який опановує культуру саморозвитку, характерним стає прояв таких якостей як відповідальність за самоздійснення і готовність до саморозвитку, постійне породження нових способів задоволення потреби в самоздійсненні, що виражаються у творчій діяльності. По суті, мова йде про здібності до самотрансценденції, яка забезпечує можливість саморозвитку. Трансценденція означає, що людина не вичерпується тим, що вона насправді являє собою тепер або чим вона була у минулому; вона не є такою, якою реалізувала себе у своїх вчинках, творіннях і особистому вигляді. Вона є, насамперед, свої можливості – невичерпні, необмежені і не реалізовані до кінця. Вона визначається через майбутнє (свої проекти, задуми й устремління), а не через минуле; через потреби, а не через свою дійсність [9].

Відповідальність за самоздійснення розуміється нами як постійний контроль різних форм над діяльністю суб'єкта з точки зору виконання ним прийнятих норм і правил. Найбільший інтерес для нашого дослідження становлять внутрішні форми саморегуляції в особистісних стосунках та професійній діяльності. Ми вважаємо, що відповідальність за самореалізацію визначається сукупністю рис особистості, які характеризують її ставлення до особистісно-професійного саморозвитку, до самого себе як суб'єкту саморозвитку і відображають особливості самореалізації.

Таким чином, відповідальність за особистісно-професійне самоздійснення, самореалізацію – це інтегрована якість особистості, що проявляється у здатності приймати обґрунтовані рішення в галузі особистісно-професійного саморозвитку, з наполегливістю і сумлінністю їх реалізувати і нести відповідальність за результати й наслідки своєї професійно-педагогічної діяльності.

Розглядаючи готовність до особистісно-професійного саморозвитку в рамках модельованої системи, слід сказати про неї, як про цілісний прояв внутрішньої активності особистості у подоланні внутрішніх протиріч і творчої реалізації планів саморозвитку, які характеризують інтелектуально-вольові та свідомі процеси прийняття рішень і управління поведінкою та творчою діяльністю.

У наукових працях В. Сластьоніна знаходимо підтвердження що педагогічна культура, в тому числі особистісна культура саморозвитку вчителя, і твор-

чість взаємообумовлені. Розвиток – це завжди творчість з усіма характеристиками творчого процесу, який спрямований на діалог, на засвоєння нового матеріалу, процес особистісного відкриття, створення світу культури в собі [10].

Таким чином, творчість вчителя завжди пов'язана з його особистісно-професійним саморозвитком і спрямована не тільки на створення нових матеріальних продуктів професійної діяльності; вона перетворює особистість учителя, його відносини з оточуючими – колегами, учнями, їхніми батьками – і ставлення до різних сторін життя, що, в свою чергу, впливає на задоволеність своєю життєдіяльністю. Під час створення моделі особистісно-професійного саморозвитку вчителя нами визначено рушійні сили творчості, що виражаються в активності суб'єкта, яка долає встановлені межі професійної діяльності, і евристичному стимулюванню творчого процесу [2; 8].

В основі творчих процесів, до яких залучається учитель, лежить його особистісна властивість – творчий потенціал. Творчі можливості вчителя виявляються в прагненні до досягнення поставлених цілей, у тому числі на кожному занятті, в продовженні розпочатих творчих справ; подоланні труднощів пізнавальної і творчої діяльності; переживанні радості при досягненні і передбаченні позитивного результату у вирішенні навчальних проблем; спокій, урівноваженість у разі невдачі; самостійність і незалежність в професійних починаннях та ін. [2; 6].

На підставі вищезазначеного можна зробити висновки про те, що в моделі професійного саморозвитку вчителя розвиток творчого потенціалу як особистісної якості дозволяє вибудовувати алгоритм самоздійснення і ефективно просуватися у процесі особистісно-професійного саморозвитку, тобто, може слугувати одним із педагогічних критеріїв цього процесу, що характеризує творчість педагога.

Наукові роботи А. Деркача та інших [3; 4; 8] дозволили нам прийняти за основу і модернізувати для модельованої системи алгоритм самоорганізації діяльності майбутнього вчителя початкової школи, до якого включено наступні складові:

- усвідомлення наявності мети в процесі саморозвитку;
- усвідомлення в ситуаціях діяльності та взаємодії можливості для особистісно-професійного саморозвитку і співвіднесення цих можливостей зі своїми планами саморозвитку;
- більш чітке усвідомлення своїх ресурсів, об'єктивних і суб'єктивних перешкод;
- вироблення оптимальних планів і програм саморозвитку;
- на основі самодіагностики більш точне оцінювання ймовірності та значущості результатів особистісно-професійного саморозвитку;
- досягнення високого рівня особистісно-професійного саморозвитку при оптимальній величині енергетичних і тимчасових витрат.

Висновки. Теоретичний аналіз проблеми саморозвитку вчителя та проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що творчість вчителя є однією з конкретних форм прояву його особистісно-професійного саморозвитку. Результатом творчості є не тільки матеріальні творчі продукти, а й зміни, що відбуваються в самій особистості, що служать підставою для виділення творчого потенціалу як критерію при дослідженні ефективності процесу особистісно-професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи. За умови реалізації творчого потенціалу у моделі ми досягаємо найвищого результату – творчого рівня професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи.

Таким чином, ефективність особистісно-професійних змін і інтеграція різних рівнів самоорганізації майбутнього вчителя початкової школи як цілісності і модальностей її життєдіяльності як в проєктованій моделі (системі), так в житті в цілому безпосередньо залежать від розвитку такого інтегрального особистісного показника як культура особистісно-професійного саморозвитку. Учитель, який володіє творчим рівнем особистісно-професійного саморозвитку, не просто реалізує себе, обираючи між продуктивними способами розвитку, він якісно перетворює своє життя, знімає конфлікти і психологічні бар'єри в навчанні та особистісно-професійному спілкуванні, переосмислює життєві очікування, здійснює пошук у вирішенні професійних проблем, ділиться досвідом, шукає можливості для розвитку особистісно-професійних якостей, виробляє власну траєкторію особистісно-професійного саморозвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анцыферова Л. И. К психологии личности как развивающейся системе / И. Л. Анцыферова // В кн. : Психология формирования и развития личности. М. : Наука. –1981. – С. 3–29.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2009. – 616 с.
3. Гандабура О. В. Теоретичний аналіз поняття професійного саморозвитку майбутніх учителів [Електронний ресурс] / О. В. Гандабура. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2008_04/handabura.pdf.
4. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М. : МПСИ, 2004. – 752 с.
5. Коваль Т. І. Підготовка викладачів вищої школи : інформаційні технології у педагогічній діяльності : навч.-метод. посіб. / Т. І. Коваль, С. О. Сисоєва, Л. П. Сущенко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2009. – 380 с.
6. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К. :

Характеристиками культури особистісно-професійного саморозвитку, які засвідчують про особистісно-професійний саморозвиток учителя в проєктованій моделі (системі), є наступні: задоволеність життєдіяльністю, творчий потенціал, безперервний саморозвиток, інтелігентність і безперервне професійне зростання.

Представлена модель динамічної системи професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи успішно функціонує за умови сукупності, взаємодії, взаємодоповнення і взаємопроникнення всіх виділених у даному підрозділі чинників впливу та внутрішніх умов, психологічних механізмів, педагогічних і психологічних передумов, наповнених єдністю мети, змісту, форм, методів і засобів, технології психолого-педагогічної підтримки, моніторингових технологій, професійної рефлексії та регуляції для забезпечення безперервного особистісно-професійного саморозвитку вчителя початкової школи.

На основі наукового обґрунтування здійснено проєктування та розроблено модель професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи в умовах вищого навчального закладу, яка включає цільову, організаційно-змістову, функціональну та рефлексивно-результативну складові.

Подальші дослідження професійного саморозвитку майбутнього вчителя початкової школи спрямовані на обробку та аналіз статистичних даних щодо ефективності впровадження розробленої моделі.

Рад. школа, 1989. – 608 с.

7. Міненко А. О. Особистісно-професійний саморозвиток майбутнього вчителя як умова вдосконалення якості навчання і виховання / А. О. Міненко // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – К. : Гнозис, 2014. – Вип.5, том IV (55) – 530 с. – С. 318–324.

8. Педагогічні технології у неперервній освіті : [монографія] / С. О. Сисоєва, М. А. Алексюк, П. М. Воловік, О. І. Кульчицька ; за ред. С. О. Сисоєвої. – К. : Віпол, 2001. – 502 с.

9. Радул В. В. Дослідження особливостей самореалізації особистості : монографія / В. В. Радул, І. П. Краснощок, І. В. Лебедик. – К. : Імекс-ЛТД, 2009. – 352 с.

10. Слостенин В. А. Теория и методика профессионального образования : [учебно-методическое пособие] / В. А. Слостенин. М. : МПСИ, 2004. – 340 с.

REFERENCES

1. Antsyferova, L. I. (1981). *K psikhologii lichnosti kak razvivayusheysya sisteme [Psychology of personality as developing system]*. Moscow : Nauka [in Russian].
2. Volkova, N. P. (2009). *Pedahohika [Pedagogy]*. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
3. Handabura, O. V. (2008). *Teoretychnyi analiz poniattia profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv [Theoretical review of concept of future teachers' professional self-development]*. Retrieved from : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/peddysk/2008_04/handabura.pdf. [in Ukrainian].
4. Derkach, A. A. (2004). *Akneologicheskie osnovy razvitiya professionala [Acmeological bases of professional's development]*. Moscow : MPSI [in Russian].
5. Koval, T. I., Sysoyeva, S. O., & Sushchenko, L. P. (2009). *Pidhotovka vykladachiv vyshchoyi shkoly: informatsiini tekhnologii u pedahohichniy diyalnosti [Training university lecturers: information technologies in pedagogical activity]*. Kyiv: KNLU [in Ukrainian].
6. Kostyuk, H. S. (1989). *Navchalno-vykhovnyy protses i psikhichnyi rozvytok osobystosti [Training and educational process and psychical development of personality]*. Kyiv: Rad. shkola [in Ukrainian].
7. Minenok, A. O. (2014). *Osobystisno-profesiynyi samorozvytok maibutnoho vchytelia yak umova vdosko-*
8. Sysoyeva, S. O., Aleksyuk, M. A., Volovik, P. M., & Kulchytska, O. I. (2001). *Pedahohichni tekhnologii u neperervnyi osviti [Pedagogical technologies in continuous education]*. Kyiv: «Vipol» [in Ukrainian].
9. Radul, V. V., Krasnoshchok, I. P., Lebedyk, I. V. (2009). *Doslidzhennya osoblyvostey samorealizatsii osobystosti [Studying features of personality self-realization]*. Kyiv: Imeks-LTD [in Ukrainian].
10. Slastenin, V. A. (2004). *Teoriya i metodika professionalnogo obrazovaniya [Theory and method of trade education]*. Moscow: MPSI [in Russian].

Антонина Алексеевна Миненок,

*кандидат педагогических наук, доцент кафедры дошкольного и начального образования,
Черниговский национальный педагогический университет имени Т. Г. Шевченко,
ул. Гетьмана Полуботка, 53, г. Чернигов, Украина*

ОБОСНОВАНИЕ СОДЕРЖАТЕЛЬНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ МОДЕЛИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО САМОРАЗВИТИЯ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Требование постоянного личностного и профессионального роста является одним из самых важным к профессии учителя, так как именно деятельность учителя связана с ознакомлением детского коллектива, их родителей, общественности с новейшими достижениями культуры, науки и техники, наивысших норм и идеалов с целью обеспечения прогрессивного развития. Решение этой задачи невозможно без профессионального саморазвития учителя. В статье рассматриваются особенности проектирования модели профессионального саморазвития будущего учителя начальной школы; рассмотрена сущность, цели и составляющие профессионального саморазвития; представлено содержание блоков модели. Разработанная модель профессионального саморазвития будущего учителя начальной школы в условиях высшего учебного заведения включает целевой, организационно-содержательный, функциональный и рефлексивно-результативный компоненты. Предложенная модель позволяет осуществлять практическую проверку свойств организованной профессионально-динамической системы саморазвития учителя с опорой на представленные концептуальные основы в форме содержательно-процессуальной модели профессионального саморазвития будущего учителя начальной школы. С целью освещения особенностей проектирования модели профессионального саморазвития будущего учителя начальной школы, нами обоснованно составляющие профессионального саморазвития и представлены содержательные блоки модели. При проектировании и разработке модели профессионального саморазвития будущего учителя исходим из научного обоснования моделирования образовательного процесса как особой формы научного исследования на основе аналогов исследуемых объектов (наглядно-образных, дидактических моделей), что позволяет осуществлять практическую проверку свойств организованной профессионально-динамической системы саморазвития учителя с опорой на обоснованные концептуальные аспекты. Представленная модель динамической системы профессионального саморазвития будущего учителя начальной школы успешно функционирует при условии совокупности, взаимодействия, взаимодополнения и взаимопроникновения всех выделенных в модели факторов влияния и внутренних условий, психологических механизмов, педагогических и психологических предпосылок, наполненных единством цели, содержания, форм, методов и средств, технологии психолого-педагогической поддержки, мониторинговых технологий, профессиональной рефлексии и регуляции для обеспечения непрерывного личностно-профессионального саморазвития учителя начальной школы.

Ключевые слова: профессиональное саморазвитие, будущий учитель начальной школы, содержание образования, высшее учебное заведение, модель.

*Antonina Minenok,
PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), associate professor,
Department of Preschool and Primary Education,
Chernihiv National Pedagogical University named after Taras Shevchenko,
53, Hetmana Polubotka Str., Chernihiv, Ukraine*

**SUBSTANTIATION OF CONTENT-RELATED AND PROCEDURAL COMPONENT OF MODEL
OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT**

The demand for continuous personal and professional development is one of the most important for the job of a teacher. It is the teacher who introduces the latest achievements of culture, science and technology, the uppermost ideals and standards to children, their parents and society. Solving this problem is impossible without teacher's professional self-development. The peculiarities of designing the model of professional self-development of future primary school teachers are discussed; the essence, objectives and components of the professional self-development are examined; the contents of the model blocks are represented in the article. The developed model of future primary school teacher's professional self-development under conditions of a higher educational institution includes purposeful, organizational and content-related, functional, reflexive and resultative components. The proposed model allows to perform examination of the properties of the organized professional and dynamic system of teacher's self-development based on the represented conceptual framework in the form of content-related and procedural model of future primary school teachers' professional self-development. In order to represent the peculiarities of designing the model of future primary school teachers' professional self-development, the components of professional self-development are substantiated and content-related blocks of the model are presented. When designing and developing the model of professional self-development of future teachers we proceed from the scientific basis of modelling of educational process as a special form of scientific research based on analogues of investigated objects (visual and figurative, didactic models) that allows to realize the examination of properties of the organized professional and dynamic system for self-development of a teacher relying on the reasoned conceptual aspects. The presented model of the dynamic system for professional self-development of future primary school teachers operates successfully under conditions of totality, cooperation, complementarity and interpenetration of all selected influence factors in the model and under internal conditions, psychological mechanisms, pedagogical and psychological preconditions which are filled with unity of purpose, content, forms, methods and means, technology of psychological and pedagogical support, monitoring technologies, professional reflection and regulation for providing continuous personal and professional self-development of a primary school teacher.

Keywords: professional self-development, future primary school teacher, content of education, higher education, model.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Г. Л. Воскобойнікова

Подано до редакції 21.05.2015